

"Kanadai Magyar Újság"
 egyike a "KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL"
 Kanada és az Angol Birodalom legjelentősebb, vezető magyar lapja, amely mindenkor azonnal érkezik meg az újságosokhoz magyarországi ártól és a kanadai postákról megérkező lapokat igyekszik követni minden fontos eseményre.
 Előfizetés díj: Egy évre \$3.00
 Az Okmányok és Levéltárak egy évre \$4.00
 Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
 375 Hargrave St.
 WINNIPEG, Man.

BRANTFORD
 BRIDGEBURG
 CALLEDONIA
 CHEPPAWA
 CROWLAND
 FORD CITY
 FORT BRIS
 FORT WILLIAM
 GALT
 GUELPH
 HAMILTON
 ITCHESTER
 MONTREAL
 NEW WATERFORD
 NIAGARA FALLS
 OSHAWA
 OTTAWA
 PORT CARBORNE
 PORT ROBINSON
 OLEBEC
 ST. CATHARINES
 SPRING HILLS
 STUBBURY
 SYDNEY
 TORONTO
 WELLSAND
 WINDSOR

Kelet és Nyugat

Kanadai Magyar Újság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

ALDINA
 BEKEVAR
 CANA
 CALGARY
 COALHURST
 EDMONTON
 ESTEVAN
 HALMOK
 KAPOSBAR
 LETHBRIDGE
 NORBURY
 OTTAWA
 PUNNETT
 RAYMOND
 REGINA
 SASKATOON
 SASKIHILL
 SOKHALOM
 SZT. LASZLO
 SZEKELYFOLD
 TUMAS
 TAREB
 VANCOUVER
 WAKAW
 WYBURN
 WHITTFIELD
 YORKTON

"Canadian Hungarian News"
 Combined with the "CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL"
 An Independent Weekly
 Published in the Magyar Language, Circulating in all the Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.
 Editorial Offices and Printing Plant
 375 Hargrave St.,
 W. WINNIPEG, Man.
 Yearly Subscription \$3.00
 10 Foreign Countries \$4.00

VOL. VIII EVFOLYAM

375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA. 1931 ÁPRILIS 2. CSÜTÖRTÖK

No. 14 SZAM

FROM BUDAPEST TO THE HUNGARIAN PUSZTA

WITH THE HORSEMEN OF THE GREAT PLAINS — AT HUNGARY'S PEASANT CAPITAL — THE MAGIC OF THE VAST MAGYAR STEPPES

By CICELY C. SHARP
 Reprinted from the "TRAVEL" Magazine of New York

"Csikós" is the Hungarian name of the horse-herds of the Hortobágy and by common consent spokesman for his shepherd companions, deemed that moment to be propitious for voicing the general curiosity.

"Tell us now" said he, with the stand-and-deliver directness that is the manner of the Puszta, "what is it that you are always writing those nights?"

The firelit ring of faces veered to wards me with child-like expectancy. "To be exact, it is a tale of the Puszta."

A tale of the Puszta nowadays must of necessity be without incident. The character of the Great Plain has changed; the fertile wilderness which many centuries ago became the adopted home of one of the most terrible races in history has, in its turn, moulded their fierce temper in its crucible, and now, in the twentieth century, we find our former historical impressions of an adventurous people of the Puszta to be anachronisms.

Old tales of the stant-eyed riders of the plains, swarming across Asia to the conquest of the West, had schooled in our memories and led us to expect the same fiery temperament in their descendants. We reckoned without the steppelands. The primeval influences of the Puszta have acted upon the dynamic character of its inhabitants like the slow wearing of water upon stones, and the restless mercurial, Tatar temperament that once threatened to overwhelm the Occident has metamorphosed to the dreamy indolence of the shepherd of the Puszta, desirous of no better than to be allowed to watch his flocks in peace as they graze over the steppelands he loves.

The foreigner does not readily suspect this side of the Hungarian national character. Life in the Hungarian capital leaves an impression of superficiality that arises from an abnormal attention to frivolity. But a brief period in Budapest had served to dull our appreciation for the city's chief attractions of gypsy bands and glamorous picnics in the garden-restaurants of Margit Island.

We set our faces towards the Puszta.

Debreczen, four hours by train from Budapest towards the Rumanian frontier, is the gateway to the steppes. There, through the kind offices of our journalist, we arranged to meet Lajos, a one-time native of the Puszta, who would be our guide, interpreter and passport to the roiling people of the plains.

We left Buda in a heat-wave of transcendental ferocity.

Under the fiery intensity of the sun, the parched grasslands reeled in long undulations to the dim mountains in the north, until the eye was seared, and the heart oppressed by the strange beauty of the dying maize-fields, whose steely-green stalks bowed in the heat like a stricken army standing at rest upon its spears.

Utterly demoralized we lay propped against the carriage window-ledge to get the least breath of cool air, until, in the limpid blue dusk that hovers over Central Europe an instant between sunset and dark, we alighted on the congested platform of the second largest town in post-war Hungary.

(TO BE CONTINUED!)

MI ÚJSÁG A MEGYENKÉBEN

a címe legújabb rovataunknak, melyet olvasóink kíváncsiságára vezetünk meg. Logikailag az elmúlt évek kezdésére a kanadai törvények magyarizációját megkezdjük.

Eltemette a folyómeder Alberta magyar primását

VOJTKÓ ISTVÁN A LETHBRIDGEI MAGYAR Bányászok Jól Ismert Alakja Borzalmas Sz. Rencsetlenség Következte. BEN VESZTETTE ÉLETÉT — SAJTÚ FIA ASTA KI A KÖRMELEK ALÓL A "VOJTKÓ"-BANDA MEGALAPÍTÓJÁT

Borzalmas magyar halál híre hozza ismét a posta. Vojtkó István Nyugat-kanadai egyik régi, ismert magyar alakja, akinek közszereplésben álló "cigány"-bandája évtizedek óta virágzott és rikatta Délalberta magyarságát — egy sajnálatos szerencsétlenség következtében eltávozott az élők sorából. Szombaton mult egy este, hogy Vojtkó István, lapunk régi előfizetője, fiával Alberttel és Balázssal Istvánnal szent mentek "bányászni" a Lethbridge folyó medrére. A CPR. vasúti hídját mintegy, negyedik mérföldnyire délre, a város ellenkező oldalán levő felszíni fejtőhelyen találtak alkalmas érre és már meg is töltötték néhány zsákok szénrel, amikor megtörtént a szerencsétlenség, melyről a Ft. Sántha Pál stockholmi plébános szívesességéből be "küldött" "Lethbridge Herald, valamint Szarka József honfitársunk tudósítása alapján a következőkben számoltatunk be:

Alighogy a három magyar egy kis-6 mélyebbre vágott az amugy is alacsony kifaragott folyómederben, megaszulthatt a magas sziklafal és amikor Vojtkó Albert a megrakott zsákokat a körülbelül ötven yardnyira levő automobillhoz vitte, egyszerre lezuhant a folyópart. Vojtkó Albert édesapjának segélykiáltására vette csak észre a veszedelmet és minden erejét összeszedve, amilyen gyorsan csak tudta, eltávolította a nagy aulnyú-6 és sziklatörmelékét apja testéről. Balázssal István segítségére sajnos nem számíthatott, miután őt is megütte egy szikla és különben is anynyira megviselte Balázssal ideget a vátatlan katasztrófa, hogy szinte földbe gyökereztek lábai.

Vojtkó Albert ezután az előlévő emberek segítségével az autóból helyezett édesapját és lóhalálában hajtott a Galt kórház felé. Az orvosok azonnal megvizsgálták a súlyos beteű zűdőségeket szenvedett magyar bányászt és megállapították, hogy minden valószínűség szerint a veszi szenvedett olyan sérüléseket, hogy csak műtét következtében lesz megmenthető az életnek. Erre azonban nem kerülhetett sor, miután Vojtkó

KISIKLOTT AZ EXPRESSZVONAT: EGY HALOTT, 15 SEBESÜLT

Mult szerdán éjjel 10 órakor teljes sebességgel robogott a Canadian Pacific 3 számú expresszvonata Vancouver felé. Már elhagyta Saskatchewan Swift Current állomását, amikor váratlanul kisiklott az óriási mozdony és magával rántotta a kocsi legelőbbjét. Szerencsére a nehéz acéllakományok nem törtek darabokra és így tulajdonképpen a kisiklás következtében emberéletben nem esett kár, viszont egy Fisher nevű clevelandi származású 67 éves amerikai szívszélhűdés következtében kiszenvedett a szerencsétlenség helyszínén.

A mozdonykaszárba ugrott egy örült fűtő

Ontario St. Thomas városának pályaudvarán borzalmas módon vetett véget életének egy megzavarodott fűtő. Mult kedden a Michigan Central rendezőpályaudvarán vesztegelt a CPR egyik tehervonata és Ryck man mozdonyvezető éppen indulás páncsra várt s annak megérkezését körülolajozta a csapágyakat.

Kikor felmászott a mozdonyra, először meglepetéssel vette

HALÁLRA SZURKÁLTA HÁROM NŐ-ROKONÁT, MERT NEM HITTEK A KOMMUNIZMUSBAN

VÉRFAGYASZTÓ GYLKOSSÁG RAZTA MEG NYUGAT-ONTARIO FARMERTARSADALMAT — MÉLY MEGBOTRÁN KOZÁSSAL BESZÉLNEK A KÖRNYEKBELI MAGYAROK A HÁRMAS GYLKOSSÁGRÓL

Ontario tartomány Rainy River kerületében borzalmas gaztetű tevémeted egy lengyel bevándorló, aki gyilkos kézzel szurkálta három közeli nőrokonát ilte meg csak azért, mert nem osztották kommunista nézeteit. A véres tragédia részleteit kiszerve hozták egész Kanada lapjai, melyen eltérően az újkandás tettes merényletét és egyttal levonása a következtetést azokkal szemben, akik komunistáknak vallják magukat. A környékbeli magyarok a beaküldött levelekben hasonlóképpen egyhangulag tilták a három gyilkosságot már abból a szempontból is, hogy az ő hírnevüket, mint utjevándorlókét is alaposan lerontotta. A közép-korj vérengzése legelőbb lapjaira kínálózó rémes történet részleteiről a következőket sikerült megtudnunk a gyilkos beismert vallomása alapján:

A mult hét, vasárnapján Antany Usciski 25 éves lengyel bevándorló, akit feltétevére 18 hónappal ezelőtt hozott ki hazájából, a sógorasszonyával, 38 esztendőss Strayka Mihállyal beszélgetett reggeli után, a Pinewood állomástól mintegy 14 mérföldnyire északra levő üvegvezetett "Arbor Vitae" (féléfaja) nevű vidék egy kis farmházában. Mig az asszony és 19 éves Olga, valamint 8 éves Ellen lánya a házimunkát végezték, Usciski kényelmesen elterpeszkedett a konyha egyik sarokában, hogy kipihenje a reggelizés fáradsalmait.

Az asszonynép éppen a megszerve Albertában vasúti munkát végző Straykáról beszélgetett, mikor az eltartott sógor egyszerre csak megszólalt, hogy ő bizony nem menne el olyan messzire dolgozni a családjáért mert ő — kommunista. Eleinte a három nőszemély rá sem hederített, mig végül is Usciski olyan hangosan kezdett ordítani, hogy diszere vált volna egy város agitátornak is. Végül is Straykáné tudtára adta, hogy mindaddig, amíg az ő-6 kenyeriket eszi és még emellett dolgozik sem akar, legalább viselkedjék tisztességtudóan.

A magából kikelt Usciskinek több se kellett. Azt követelte a három védtelen fehéreptől, hogy felfogásuk ellenére ők is fogadják el a kommunizmus elveit és ismerjék el őt a ház urának. A nagyobbik lány erre hangosan felkacagott, mire Usciski megragadott egy 12 inch hosszú éles konyhakést és azt teljes erővel vendéglátó sógorasszonya mellébe döfte. A szerencsétlen asszony azonnal elájult, a nagyobbik leány pedig el akarta venni Usciski kezéből a kést, mire ez rajta is halálos sebet ejtett.

Az alig nyolc esztendőss kis Ellen megborzadva a tragédiától, szepege huzódott a kijárat felé, a vértől megittasult Usciski azonban elfogta még mielőtt elmenekülhetett volna és marcolag a kis testbe döfte a konyhakést. A halokló gyenge kis teremtes minden erejét összeszedve anyjához vándorított és kéz a kézben — ott szenvedtetek ki egymás mellett, mig a 19 éves Olga kissé távolabb vívódott a halálal. A lelketlen merénylő azonban biztos akart lenni dolgában s hogy árulója még véletlenül se legyen, mindegyik áldozathoz többször megmártotta kését, majd pedig menekülni próbált.

Utközben meglátta a serdülő korban levő Strayka Pétert, aki éppen hazagykezett. Nehogy azonban felfedezhesse a rémetelt, Usciski a magával hozott 22-es puskából többször rálőtt s egy golyó tényleg el is találta a szerencsétlen fiút, aki bár nem életesveszélyes, de súlyos fejszebel terület el az uton, ugyhogy később kórházba is szállították. Eközben Usciski — mint aki terrorista módra gyakorlatban is megvalósította a kommunizmus tanításait — kerekelt oldott. A vasutállomáshoz érvén azonban megmondotta a dolgot s mint aki jól végezte dolgát, a fegyvert átadta a vasutállomás főnökének s nyugodtan megvárta, mig a bilincseket kezére rakják az előhívott rendőrök. A törvény értelmében kétségkívül a kasztófa vár a véreskező kommunista, ami azonban gyenge vigász az Albertában dolgozó szegény lengyel farmerra, aki a világelforgató elvek miatt egész családját és boldogságát örökre elvesztette.

Stamp angol szakértőt neveztek ki a buzabizottság élére

Már régóta híresztelték, hogy az ottavai kormány egyes angol szakértők közreműködésével fogja kéri a nyugatkanadai buzapiaci helyzetet tanulmányozó bizottság működéséhez. A nyugatkanadai farmerek kérésére ugyanis Bennett miniszterelnök — Regínában tett ígérethez híven — pártatlan bizottságot küldt ki annak megállapítására, hogy valóban hátrányos-e a termelők szempontjából a gabonatorzsde jelenlegi működése.

Eleinte két személy jelölése volt előtérben, azonban miután George Saltmarsh, a háborus gabonadiktátor életét vesztette a skót expresszvonat március 23. -iki kisiklása alkalmával, Sir Josiah Stamp maradt csak meg a két jelölt közül, aki véletlenül éppen a "London, Midland & Scottish" vasutársaságnak az elnöke, melynek vonalain a szerencsétlenség történt. Stamp már hajóra is szállt Kanada felé és megérkezésekor fogja Bennett miniszterelnök megnevezni a bizottság többi tagjait. Remélhetőleg nemcsak a gabonatorzsde, hanem a farmerek is részt fognak venni a tárgyalásokon.

HÁROMEZRET MEGHALADTA a beküldött háborúellenes aláírások száma. Anyagtorlódás miatt jövő számunkban nyugtázzuk.

Platinát találtak Albertában

Még február közepén megtörtént, hogy Alberta tartomány délnyugati vidékén, a Livingstone folyó völgyében "aranyat talált" két farmer, minek hírére százezre vándoroltak oda a kincskeresők. Ahelyett azonban hogy aranyat találtak volna, csupán különbözőekben volt részük, ugyhogy ma már kinevetik azt, aki Calgaryból ellund az "aranymezők" felé. Mind ezt az juttatja eszünkbe, hogy mult kedden hasonló körülmények között gazdag platinalelőhelyet fedezett fel két farmer Edmontontól 170 mérföldre nyugatra s máris több százan indultak el gyalog, lóháton és a közlekedés számtalan más eszközzel — a kincsbánya felé.

Irwin és Dolan farmerek, akik a sok sovány esztendő és az alacsony termésárak következtében mindennek csak földbirtokosoknak nem nevezhetők, az alállítottak be a Canadian National fővonalán fekvő Obed telepre, hogy — platinát találtak. Eleinte persze azt hitték az emberek, hogy valami rossz tréfáról van szó, később azonban jókedvükben belemelegedvén a do logba, még a csillogó ércet is megmutatták ismerősöknek. Nosza volt erre valóságos népvándorlás a Sullivan patak és az Athabasca folyó forrásvidéke felé, ahol állítólag a nemes ércet nyében.

B. C.-nek kedvez az új ausztráliai vám

Aprilis 1-én lép életbe az ausztráliai képviselőház által megszavazott legújabb vámtörvény, szerint az angol birodalom társországal és így Kanada is tetemes kedvezményben részesülnek. Legközelebről érdeklő ez British Columbia tartomány fatermelését és halászatát, amennyiben a fa, illetőleg deszka s a hal az a két kivétel cikk, amelyet mindig nagy mennyiségben szoktak Vancouverből Sydney kikötője felé hajózni. Tekintettel arra, hogy az amerikai és orosz szalmon fontjára nyolc centben állapították meg a vámot, ugyanakkor pedig a kanadai után csak kettőt kell fizetni, kétségkívül Kanadából fogják vásárolni Ausztrália kanás halászleteknek legnagyobbrészt. Ugyanez a helyzet nagyjából a deszka esetében is, miután az új vámtörvény értelmében Kanadának öt dollárral kevesebbet kell fizetni száz köbláb után, mint más országoknak.

LEGÚJABB HIREK

MAGYAR-OLASZ KERESKEDELMI SZÖVEZÉS készül, amint azt a montreali "The Gazette" szerkesztőségének jelentik Rómából szikratávíró. Károlyi magyar külügyminiszter a nemzetközi buzakonferenciát használta fel arra, hogy a messze kiható szerződés részleteit megbeszélje az olasz kormányval. — A közep európai és tengerentúli, tehát többek között a magyar és kanadai kiküldöttek között lapzártakor még nem jött létre megegyezés, miután egyik fél sem engedett igazából.

RETTENES DÜHHEZ UJULT KI A TESTVERHARC Indiában és főleg Cawnpore város vidékén halomszámra gyilkolják egymást a hinduk és a mohammedánok. A halottak számát egyetlen nap kétszázra, a sebesülteket pedig több mint ezerre becsülték. A 45-ik hindu nemzeti kongresszus, amelyre kerelen 60,000 képviselő eregett egybe Karachi városába, minden feltétel nélkül teljes annálóságát követel az angoloktól.

BEZÁRTAK AZ ALBERTAI KÉPVISELŐHAZ ÜLÉSSZAKAT, miután 37 szavazattal 15 ellenében elfogadták Brownlee tartományi miniszterelnök azon felterjesztését, amely a nyugatkanadai buza alapárának 70 centben való megállapítását követeli a birodalmi kormánytól. Brownlee szerint ha ezt nem sikerül keresztülvinni, ugy a gabonatermelők jövő őszre meg a mainál is reménytelenebb helyzetbe kerülnek, amennyiben a 70 centnél alacsonyabb árból alig 15 cent marad tisztán a farmerek munkája fejében.

IDEGENGYÜLÖLTETÉ FAJULT A KENYERKERESÉS Montrealban, ahol nap-nap után fenyegető tüntetésekkel akarják a helybeli francia munkások kikényszeríteni a munkaadóktól, hogy az újkandások helyett őket alkalmazzák. — Az egyik építvállalat felügyelője kénytelen volt revolverrel használni és csak egy 23 éves francia megsebesítés árán tudta megfélemlíteni a tömeget.

A SASKATCHEWANI ÉS ALBERTAI FÖLDGÁZ kihasználása céljából egy angol érdekeltség bizottságot indított utnak Liverpoolból, hogy tanulmányozza a lehetőségeket. Aprilis közelepe táján érkezik a bizottság a helyszínre, ahol tárgyalásokat fog folytatni a földgázterületek tulajdonosával a nagyobb városok gázal való ellátását illetőleg. Állítólag az angolok hajlandók kanadai buzáért felszerelni a szükséges gépeket és csodvételüket TELJESEN LEZÁRJAK A BEVANDORLÁST AZ AMERIKAIÁK és állítólag a közeljövőben olyan törvényt fognak hozni Washingtonban, amely csupán 4,000 kanadai munkás átjárását fogja megengedni. A törvényjavaslatot előterjesztő Harris georgiai demokrata szenátor ugy nyilatkozott, hogy amikor több mint hatmillió amerikai munkás teljesen munkanélküli tengeri életet, egyenesen bűnös mulasztás volna a kormány részéről, ha a jelenleg a határon túl dolgozó kanadaiakat továbbra is átengednék. Arról is beszélnek, hogy mintegy 100,000 idegen illetőségű halázt deportálni fognak az ország területéről.